HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אין כופין את המוכר. למזוד ולכתוב שטר מכירה אחר ללוקח שהיה לו להתנות ולהודיעו כתוב שטרי בשם ריש גלותא שאם יגלו עסיקין אחריה להם שהוא של ריש גלותא וכתוב לי שטר אחר בשמי שלא יבאו היוס או למחר יורשי רשם גוזלה למוכרה ממני: **ופנחיא בעלמא הוא דנעניג.** כלומר להגלה מתכוונתי. פנחיא לשון מוחק ומבילו בהמשה [שלוס] ביבמות (דף קטו:) לפנחיא שבקיה גבי מגלה כלי וכתוב עליו קו"ף קרבן מ"ס מעשר תי"ו תרומה: **עניינא.** תנאי: **דאמר להו לוקח לספרי קמי מוכר חזו כו'.** וכהלי מוכר גופיה לא אמרי: **אמינא שטרא אחריגא מהיאך כו'.** אני הייתי סובר שאתה לומר לעדים בעניא דנכתוב לי שטרא אחריגא ריש גלותא: **וכניה מרווחא דביתא.** על מנת ליתן למיהן שהן לוקחין לרב כהנא: **לא תשקול.** מסוס רבינו: **כמאן כבני מערבא.** דלמרינן מי הודיעו ללוקחין שיקנו מעותיהן לרב כהנא לפיכך לא זכה בהן: **אטו.** מאי מיכפת לן בהקנאתן וכי רב כהנא עתיד ליטול מעות היה ויטול רבית שנתן לו ד' ויטול מ' והלא פשמעו היה נוטל וכל מקום שהיה שם שלו היה ולמו שמכרוהו גזלוהו מיניה ומשלמים כל דמיו ביוקר כשעת הגזילה ובשעת הגזילה כסר הוקר: **לאמנה הוא.** שנתן להם מעות בשמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו דמים והתנו עמו כשער הזול ליתן לו כל השנה בשער זה דתנן (ג"מ דף עב:) יגלא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה: **ורב.** דאסר ליה למשקל זוזי: **לטעמיה דא"ר.** בחיזוקו שכך (ג"מ שם.) עושין בשנה ליתן מעות על השער של זול של עכשיו: **בפירות.** לקבל פירות בשער היוקר: **ואין עושין לאמנה בדמים.** כשבא לשער היוקר לקבל פירותיו אסור ליתן לו מוכר דמים של עכשיו דמיחזי כריבית ליה תרתי סלעים ושקיל מרבע: **מתני' ונשבע לו.** על שקר והודה: **יוליכנו לאחריו אפילו למדי.** לאין לו כפרה עד שיחזיר לנגזל עלמו לכשיר לאסר הוא לו וגו' (ויקרא ה) וגבי נשבע לשקר כתיב: **לא יאן לא יבנו.** של גנזל להוליכו לגנזל שאם ימנסוהו חייב להחזיר ללא הוי השבה עד דמטי לידיה כדאמרן: **נאניא ב"ד.** תקנתא הוא דעבוד רבנן מפני תקנת השבים שלא נחייב לזה להוליך מנה בהונאת הדרך משמע מתוך פירושו דנותנו לשליח ב"ד והוא שומרו בידו עד שיבא הגנזל ואין נראה מדע דליטעמך לא משמע הכי דאמאי נקט שליח ב"ד הל"ל אם יש ב"ד שם נותן לב"ד ועוד דאמר בגמ' (דף קי.) שליח ב"ד פסיקא ליה מילתא ל"ש עשאו גנזל ל"ש עשאו גזלן להוליך לגנזל ועוד אמאי קאמר בגמ' דלא מיתוקמא מתני' כר' טרפון והא בפרק המפקיד (ג"מ דף נו: ושם) פריך מילתא דר' טרפון ושקלי ליה כולהו וחזלי ומשני תני ויניח וע"כ בידי בית דין קאמר כי הא דר' אלעזר בר לוזב דמסיק לליבא דר' טרפון ועוד בגמ' אמאי מיצטריך לאתויי דרבי אלעזר ממתניתין ה"מ לאתויי ע"כ נראה דמתני' מיירי לענין אחריות הדרך דמיפטר כשיתן לשליח ב"ד ויש לו כפרה מיד ואין צריך לו להמתין עד שיגיע ליד הגנזל כיון שקבלו שליח ב"ד מיד בתקנתא זו לא מיירי מתניתין כלל: **ואם** מת יחזיר לבניו. נראה דאתא לאשמועינן דאפילו ליורשים יולך למדי ס"ל אתא למימר דאין חילוק בין שהגנזל קייס בין שהוא מת לענין קרן חומש ואפשר כי היכי דיש חילוק בגזלן בין הוא לבניו הכי נמי אין משלמין חומש על גזל מצייתו קמ"ל לענין גנזל אין חילוק:

מגיח

ג) בגון דאודעינהו לדידיה ואודעינהו נמי לסהדי. תימה אם כן אמאי צריך לדחוק את ריש גלותא שיכתוב לו שטר יכתבו לו עדיס כיון שיודעין שהוא קונה לעלמו וי"ל כגון ללא נעו עדיס למיכתב ליה שטרא אחרינא. **יהב אבית נא.** הסמא ס"ד זוזי לתיירי למיך נמי ופקדון בעלמא הוא לחוי גניבה: **כמאן כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין כו'.** כלומר ומשום הכי אי לאו לחודעיה לוקחא כי קמזבין להאי כיתנא להקנאת הוא נמלא להקנאה לא קני להנהו מעות דאינהו לאו מדעתא דהכי יהבו ליה מעותיו ואי אקיל כהנא מידי דמרוותייהו ס"ל כאילו מדידהו יהבו ליה ומחזי כריבית: **התם אמנה הוא.** פי' בקונטרס שנתן להם המעות בשמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו המעות וקשה דאם כן היכי מסיק רב לטעמיה והא בכה"ג לפילו רבי יוחנן מודה לאסור לקבל המעות כיון שלא היה לו פירות בשעה שהוא פוסק עמו ורב לפילו בכה"ג אוסר לקבל מעות שלא פירות דוקא להא בפרק מיזהו שכך (ג"מ דף סג. ושם) מייתי דרבי יוחנן מצייתא דרבי אושעיא דהיה נושה בחבירו מנה והלך על גורנו ואמר לו תן לי מעות שאני רוצה ליקח בהן חטין אמר ליה חטין יש לי כור עד וכולן יש לו מותר אין לו אסור וקאמר התם ס"מ אימא לר' יוחנן דאמר מה לי הן מה לי למיהן משמע דר' יוחנן דוקא כי יש לו מותר ובכה"ג פליג רב ומיהו יש לישב פי' הקונטרס דהתם דוקא לתיירי בהלואה לא שרי רבי יוחנן אלא בשיש לו פירות דוקא אבל זביני אמר התם דפוסקין על שער שבשוק לפילו אין לו והיינו אמנה בפירות ומה שפירש בקונטרס [התם] דרבי יוחנן מתיר למיהן שאין מעות ממש אלא דוקא פירות דומיא דהתיא דבריית יין דמי חטים וכן יין דמי שמן שאין נראה לי דלא מחזי כריבית אבל מעות אסור אין נראה להכא בשמעתין מוכחת דלפילו זוזי מותר לקבל והלכה כרבי יוחנן כדמוכח התם:

הגוזל מחבירו שוה פרוטה ונשבע כו'. כגון שנשבע מעלמו דאין ב"ד מצייעין אלא בטענת שאי כסף והודאה שוה פרוטה ולפילו

ד) לא יאן לא יבנו. [לעיל דף נג: לו: ב"מ מג. פסחים לב.], **ב)** ב"מ סג., **ג)** שם נה., **ד)** [לקמן קג.], **ה)** [ער' תוס' לקמן קד: ד"ה תון], **ו)** ב"מ נד: [וער' לקמן קד: תוס' ד"ה נתן], **ז)** [שייך לעמוד הקוד'], **ח)** [ד"ה דאמר], **ט)** [ל"ל בשבועת עלמן], **י)** ונשבע על השאי כסף ואמ"כ הודה על פרוטה יתר על הפרוטה שהודה כבר ס"ל תיירי שטעלו ב' כסף והודה הכל וכפר פרוטה אחת ונשבע אמ"כ על הפרוטה שכפר. העתק מהגיהוי גרסתות.

הגהות הב"ח

(ה) במשנה אחריו אפילו למדי:

מוסף רש"י

ופנחיא בעלמא. לשון שימוש, כאדם שמולה ממונו באדם אחר כדי שלא יגזלוהו שימנו (יבמות קטו:). **ערשין אמנה בפירות.** נותנין מעות בשמנה כשער של עכשיו שיולא בשוק על מנת לקבל פירות לאילו יוקיליו תעניו, ואין עושין אמנה בדמים. לפסוק על הפירות כדי לקבל דמים בכשיוקיליו, דכיון דחזי ליה חזי שקיל ממזי כרבימא (ב"מ סג.), יולילנו אחריו אפילו למדי. אם הולה שנשבע לשקר, דלא הוי לו כפרה עד שיחזירנו לידו ממש ולא לשלוחו, כדכתיב (במדבר ה) ונתן לאשר אשם לו (ב"מ נה.). נתן לו את הקרן. לאחר שנשבע והודה ונתחייב קרן ותומש, ונשבע לו על החומש. שחזר וכפר אף התומש ואחר נתתיו לך ונשבע שם נד:).

ט) נשבועה עלמו מיקייב תומש כדמוכח בשילהי פירקין ובמס' שבועות (דף לו:) תנן נמי שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשים בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד [מפי עלמן] ס"ע מייתי בטענו שאי כסף והודה לו שוה פרוטה): **אבל** נותן לשליח ב"ד. פי' הקונטרס מפני תקנת השבים שלא נחייבנו להוליך מנה בהונאת הדרך משמע מתוך פירושו דנותנו לשליח ב"ד והוא שומרו בידו עד שיבא הגנזל ואין

קב א מיי' פ"ג מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קפד סעיף ג:
קג ב טוש"ע ח"מ סי' קעה סעיף ו:
קד ג מיי' פ"ו מהלכות גזילה הלכה ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ה:
קה ד ה מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ב:
קו ו מיי' שם פ"ח הל"ל טוש"ע שם סעיף ד:
קז ז ח מיי' שם פ"ו הל' יא סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:
קח ט י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב: